

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 4. ЈАНУАРА 1892.

ГОД. XVII.

ПОЗОРИШТЕ

ВРОЈ 3.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Излази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свака с дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

УМЕТНОСТ И НОВАЦ.

Стара је ствар, да су уметници у опште у погледу новца лакоумни, али тако исто и сви, који с позориштем имају послана. Изнимка у том обзиру била је можда само чувена француска трагедка *Рашел-ова*. Она је из једне крајности пала у другу — била је сувише велика *тврдица*. Још у младости својој била је циприја. Код ње је важило правило: обећати па не дати, а дати па узети натраг.

Кад је Бовале, глумац француског позоришта, добио од ње на поклон красну турску сабљу, рекао је гласно на позорници: „Да Рашел-ова ту сабљу не иште више од мене натраг, кад узигра Јудиту у комаду госпође Жирарденове, обесићу је о ланац, који ћу забравити локотом, а кључ ћу вазда носити уза се“.

У колико је Рашел-ова била тврдица, у толико је славна Виргинија Дежазетова била лакоумна, докле је год живела. Чим је новац примила, одмах га је и потрошшила. Ко зна, не би ли она проопала још много пре него што се с позорницом оправстила, да није својом љубазношћу и добротом срца вазда задобијала верне душе, које су за њу мислиле и старале се. У првом реду била јој је већна и одана Лиза, њезина коморница.

Једног дана предможи неко Дежазетовој, да купи мали летњиковац у Сен Порту. Тај летњиковац и околицу му тако су јој хвалили, да је славна уметница уздахнула па узвикнула: „Ах, што нисам богата!“

„А шта би могао коштати тај летњиковац, госпођо?“ — запита је Лиза.

„Не знам сигурно,“ — одговори Де-

жазетова. „Али највише четрдесет хиљада франака.“

„А како се може отићи у Сен Порт?“ — запита Лиза даље.

„Врло просто,“ — реће Дежазетова. „Иде се жељезницом до станице цесонске, па се онда вози колима друмом.“

Сутра дан нестаде Лизе, а кад се увече вратила у Париз, питала ју је госпођа, која је без ње тешко могла бити:

„А где си била, Лизо?“

„Била сам у Сен Порту“, — одговори она.

„А шта си тамо радила?“

„Ви имате летњиковац у Сен Порту“, — одговори Лиза, „ја сам га купила и одмах исплатила.“

„А чиме, несрећнице?“ — викне Дежазетова.

„Чиме? Вапним новцем — оним новцем, што сам га од Вас добила, па сачувала и под камату дала. Ево Вам кључ од вапне нове куће.“

Дежазетова била је ван себе од радости, те је загрла своју верну служитељку. За кратко време иза тога умрла је добра Лиза. Последње су јој речи биле: „Боже мој, ко ће се за Вас старати, кад мене више не буде“. А Дежазетова ставила јој је на гроб најлепши напис са изреком:

„У њој сам изгубила најбољу пријатељицу“.

И Фредерик Леметр био је лакоуман, али је вазда био добре воље, па и кад се налазио и у највећој оскудици новчаној. Кад је некад гостовао у Лијону, стао је једаред увече пред дућан неког

златара, па је тражио нешто по земљи и палио жигице једну за другом. Златар најпосле отвори врата од свога дућана, те запита Леметра, да ли је што изгубио.

„Тражим двадесет франака“, — одговори славни уметник не дижући главе.

(Саршиће се.)

РАД СРПСКОГ КРАЉЕВСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА У 1890 ГОДИНИ.

(Наставак.)

Укупан доходак по месецима био је:

М Е С Е Ц	пред- става	СВЕГА	
		динара	п.
Јануар	15	5830	00
Фебруар	15	6843	70
Март	13	5934	30
Април	17	7433	10
Мај	14	6076	10
Јун	7	1834	90
Август	10	3744	30
Септембар	18	7054	00
Октобар	20	9080	70
Новембар	17	6771	00
Децембар	19	7588	30
Свега .	165	68.190	40
Претплата од ложа		2421	80
Претплата од седишта		283	50
Свега:		70.895	70

Чист пазар на каси био је:

1885 године:	62.559,60	динара
1886 "	48.873,20	"
1887 "	74.437,50	"
1888 "	48.585,80	"
1889 "	63.226,80	"
1890 "	68.190,40	"

Претплате од ложа и седишта било је:

1885 године:	3402,00	динара
1886 "	1039,10	"
1887 "	2370,10	"
1888 "	1341,00	"
1889 "	2988,40	"
1890 "	2705,30	"

У 1890 години доносила је у средњу руку једна представа:

У МЕСЕЦУ	у опште		у прет- плати.	изван прет- плате
	дин.	п.	дин.	п.
Јануару . . .	388	65	348	35
Фебруару . . .	456	20	419	05
Марту	456	45	451	90
Априлу	437	20	286	75
Мају	432	55	176	05
Јуну	262	10	209	75
Августу	—	—	—	374
Септембр	391	85	387	90
Октобр	454	00	265	80
Новембр	398	25	336	10
Децембру . . .	399	35	344	85
			690	20

Дакле, доходак од једне представе у опште кретао се од 260 до 455 динара, од једне представе, у претплати од 175 до 450 динара, а од једне представе изван претплате од 370 до 970 динара.

У 165 представа, датих ове године, представљено је свега 96 комада (22 српска и 74 туђа).

Српски су комади: 7 драма, 6 трагедија, 4 позоришне игре, 4 комедије и 1 алегорија. По величини су: 13 комада по пет чинова, 4 по четири, 3 по три, 1 у два и 1 у једном чину; свега 93 чива. Певања је било у 10 комада (у 4 драме, 1 трагедији, 2 позоришне игре, 2 комедије и у 1 алегорији).

Туђи су комади: 22 драме, 10 трагедија, 9 позоришних игара, 29 комедија, 3 чаробне игре и 1 оперета (42 францу-

ска, 20 немачких, 5 мађарских, 4 енглеска, 1 руски, 1 румунски и 1 тамијански). По величини су: 3 по шест чинова, 39 по пет, 10 по четири, 19 по три, 2 по два и 1 у једном чину; свега 315 чинова. Певања је било у 19 комада.

1890 години представљено је ових једанаест нових комада:

Госпоже руке, комедија у три чина, од Е. Лабишта и Е. Мартена, превод с француског.

Дениза, позоришна игра у четири чина, од А. Дима сина, превој с француског Милош Н. Христић.

Душан, трагедија у пет чинова, написао Милош Цветић.

Душан Силни, позоришна игра у пет чинова, написао Милорад П. Шапчанин.

Лисице и гавранови, комедија у пет чинова, од Е. Лабишта и Марк-Мишела, превод с француског.

(Наставиће се.)

ИСТИНСКИ.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(*Звонар богоједине цркве*). Романтична драма у 5 чинова, са предигром, по Виктор Иговом роману: *Nôtre-Dame de Paris*, прерадила Шарлота Бирх-Пфајферка, с немачког превој Ј. Ђорђевића.)

После починка од неколико година гледали смо на нашој позорници лицем на нову годину „Звонара богоједине цркве“. Представа тог комада била је у толико занимљивија од досадањијих других, што је у улози Есмералдији изашла на нашу позорницу као гост први пут г. Вела Нигринова, члан кр. српског народног позоришта у Београду. Она је уметничком игром својом потпуно оправдала онај леп глумачки глас, који јој претходио. По природи млада, лепа и умиљата, задобија одмах свакога неусиљеном игром својом, чим се само појави на позорници. Очи су јој пуне чара, пуне миља, ал' умеју и да засенву и муњевитим севом својим да те поразе. Глас јој је умиљат, пун снаге и звука. Она може гласом својим и да загрми као гром, и да загуче као голуб. Сваку реч изговара јасно и разговетно, наглашујући их као што треба. Покрети тела јој увек су у потпуној сагласности са говором јој. Увек тежи да постигне игром својом у свему потпуну хармонију, која треба да влада у глумачкој, као и у свакој другој уметности. Те врлине и особине њене, па марљиво учење и проучавање улога, подигле су је у ред првих глумица наших. Није, дакле, никакво чудо, што је на јуриш освојила и срца наше иначе доста хладне публике, која се не загрева тако лако. Нарочито је занела, очарала, задивила свакога, кад су јој са усана као мед текле речи, којима је казивала како јој је мио и драг мили драган њезин Феб. Свака кап крви љене, скаки дах усана љених, свака мисао душе љезине, свака молитва срца љезина, па још кад онако лепо обавије руке своје око врата Фебу своме: све је

то казивало како га она страсно, истинито воли. За таку Есмералду, та за један њезин осмејак, за један њен поглед није чудо што је Клод (г. Ружић) давао своју крв, своје срце, своје спасење, бесамртност и вечност. И сцену у тамници, страх и очај, мржњу и љубав несртне Есмералде, па радост кад оно позна матер своју Жернезу извела је мила нам гошћа с таквом виртуозношћу, да је публика, која је позориште напунила, више пута бурним изазивом одликовала.

Достојни премци драгој нам гошћи били су г. Ружић (Клод) и г. Ружићка (Жервеза). Уз њих се добро држао и г. Миљковић (Квазимодо), па и остали сви учинили су, да је представа изашла врло добро.

Не можемо пропустити, а да не изјавимо своју радост, што ћемо имати прилике, да видимо г. Нигринову још у две-три најбоље улоге љене.

СИТИЦЕ

(*Грижа савести*.) Неки путник зашао у густу шуму, па сео поред пута да се мало одмори. Док је он тако седео, испаде од некуда неки врло сумњив човек, који се беше узверио као да се нечега плаши, па ће реће путнику: „Молим те, брате, хоћеш ли и ти овим путем кроза шуму?“ — „Хоћу.“ — „Хвала богу, да идемо барем заједно. Не знаш како ме је страх. Синоћ сам баш иза онога грма убио једног путника!“

(Лепо тумачење) Сер X. Велтон, енглески посланик краља Јакова I. у Млеткама, дао је оваку дефиницију о посланицима:

— Посланик је поштен човек, који је способан, да у иностранству лаже у корист своје отаџбине.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

37. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТИПЛАТИ 22.

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 4. ЈАНУАРА 1892.

ФАУСТ.

Трагедија у 6 раздела, написао В. Гете, превео М. Савић, за српску позорницу удеоно А. Хадић.
Редитељ: Миљковић.

ОСОБЕ:

Фауст	Миљковић
Вагнер, његов фамулус	Жикић
Мефистофелес	Ружић
Дух	Рајковић
Зао дух	Славнић
Ученик	Стефановић
Валентин, војник	Васиљевић
Маргарита	В. Нигринова
Марта	Ј. Добриновићка
Први Други Прва Друга Први Други Прва Друга Вештица	Станковић Бакаловић Жикићка Ј. Весићева Т. Станковић Спасић Т. Ловренчићева Весићева Д. Ружићка
занатлијски момак	
служавка	
грађанин	
девојка	

Госпођица Вела Нигринова, члан кр. српског народног позоришта у Београду,
излази на позорницу овде претпоследњи пут као гост у улози Грете.

Војничка музика петроварадинске пешачке пуковније бр. 70. свираће ове комаде:
 1. „Изложбени марш“ од Хорнија. — 2. Арија из опере „Лукреција Борција“, од Доницетија. — 3. Арија из опере: „Севиљски берберин“, од Росинија. — 4. „Priesterchor und Aria“ из опере: „Die Zauberflöte“, од Моцарта. — 5. „Песма срцу“, од Кухача,
Соло за ловачки рог. — „Краљица Христина.“ Гавота, од Шмита.

У недељу 5. јануара по други пут: „Наш пријатељ Некљужев“. Комедија у 5 чинова а 6 слика, од А. Ивановића Пальма, с руског превео Славио Св. Милетић (Г. Вела Нигринова последњи пут као гост у улози Наташе.)

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.